

TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ CƠ SỞ VẬT CHẤT NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO Ở TRƯỜNG DẠY NGHỀ TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

• ThS. NGUYỄN XUÂN BẢO

Viện Chiến lược và Chương trình giáo dục

1. Đặt vấn đề

Trong các yếu tố của mục tiêu đào tạo nghề thì mục tiêu kĩ năng là quan trọng nhất đối với năng lực hành nghề của học sinh sau tốt nghiệp. Cơ sở vật chất (CSVC), trong đó có trang, thiết bị dạy học, là một trong những yếu tố quyết định hình thành kĩ năng thực hành nghề, ảnh hưởng trực tiếp tới quá trình hình thành và phát triển kĩ năng, kĩ xảo nghề nghiệp của người học.

Theo quy định của pháp luật, trường dạy nghề được quản lý và sử dụng đất đai, nhà cửa, công trình xây dựng, các cơ sở sản xuất kinh doanh dịch vụ, trang thiết bị, tài sản được nhà nước giao và tài sản do trường đầu tư, mua sắm, xây dựng hoặc được biếu, tặng để đảm bảo các hoạt động dạy nghề của trường. Tuy nhiên, CSVC, nhất là CSVC đào tạo, giảng dạy ở nhiều trường hiện nay chưa được quản lý tốt, hiệu quả sử dụng còn hạn chế. Điều đó đòi hỏi các trường dạy nghề cần nhận rõ những hạn chế, bất cập trong quản lý và thực hiện tốt các giải pháp tăng cường quản lý CSVC.

2. Một số vấn đề về quản lý CSVC trong trường dạy nghề

2.1. Nội dung của công tác quản lý CSVC trong trường dạy nghề

CSVC trong trường dạy nghề thường có giá trị và chiếm tỉ trọng rất lớn trong tài sản của nhà trường và được phân thành 2 loại chủ yếu sau:

* CSVC phục vụ đào tạo gồm: Diện tích đất cho xây dựng và thực hành thực tập; nhà làm việc, nhà ở cho giáo viên và học sinh, nhà ăn, nhà giáo dục thể chất; phương tiện đi lại; trang thiết bị văn phòng; các công trình xây dựng khác.

* CSVC đào tạo, giảng dạy: Phòng học lí thuyết; phòng học chuyên môn hóa; phòng thí nghiệm; xưởng thực hành, thực tập; trạm, trại thực hành thực tập; các loại phương tiện, thiết bị dạy học; các loại trang, thiết bị, máy móc cho học sinh thực tập theo nghề đào tạo.

Công tác quản lý CSVC được quy định trong Luật Dạy nghề và được cụ thể trong Điều lệ trường cao đẳng nghề, Điều lệ trường trung cấp nghề. Các hoạt động về quản lý CSVC trong

trường dạy nghề được thực hiện thường xuyên và hiện nay thường có các nội dung sau:

a. *Đầu tư, mua sắm*: Hàng năm nhà trường tổ chức thực hiện đầu tư xây dựng CSVC, mua sắm trang, thiết bị theo kế hoạch của các dự án đầu tư được cơ quan quản lý phê duyệt và phải thực hiện theo các quy định hiện hành của Nhà nước về quản lý đầu tư XDCB và mua sắm trang, thiết bị.

b. *Quản lý, đưa vào sử dụng*: Đầu năm kế hoạch, nhà trường tổ chức kiểm kê, đánh giá lại tài sản vào ngày 1/1 của năm, trên cơ sở đó sẽ tổ chức quản lý, đưa vào sử dụng và xem xét, điều động, giao lại tài sản cho các đơn vị.

c. *Khai thác, sử dụng*: Hiệu trưởng giao tài sản cố định cho từng cá nhân quản lý, sử dụng phục vụ công tác giáo dục, đào tạo của nhà trường. Nhiệm vụ khai thác sử dụng có hiệu quả CSVC, trang thiết bị được giao cho cán bộ, giáo viên, CNV thực hiện dưới sự quản lý, giám sát của thủ trưởng các đơn vị và các phòng nghiệp vụ theo nội dung công việc được giao.

d. *Bảo dưỡng, sửa chữa*: Trong quá trình sử dụng, CSVC sẽ bị hao mòn, xuống cấp, vì vậy cần có kế hoạch và tổ chức bảo dưỡng, sửa chữa để duy trì hoạt động của cơ sở vật chất, trang, thiết bị được liên tục, bền vững và có hiệu quả.

Những nội dung của công tác quản lý CSVC trên đây được thực hiện thông qua các chức năng, các khâu quản lý đó là: Lập kế hoạch; tổ chức; chỉ đạo; kiểm tra, đánh giá.

2.2. Một số vấn đề bất cập trong việc quản lý CSVC của trường dạy nghề

Nhiều trường dạy nghề tổ chức thực hiện công tác này tốt, có hiệu quả, nhưng cũng không ít nhà trường chưa quan tâm, chú ý nên việc quản lý CSVC còn bất cập, chưa đúng quy định, gây lãng phí, thất thoát, hiệu quả sử dụng thấp, nhiều trang, thiết bị được mua sắm nhưng không hoặc ít sử dụng trong đào tạo nghề. Hiện nay, trong công tác quản lý CSVC đang tồn tại một số bất cập như sau:

* *Về lập kế hoạch*: Phần lớn các trường dạy nghề được đầu tư lớn về xây dựng CSVC, mua sắm trang, thiết bị giảng dạy nhưng việc xây dựng dự án, lập kế hoạch đầu tư chưa đúng quy trình

và chưa phù hợp với ngành nghề đào tạo nên thường gây lãng phí lớn, do không phù hợp với chương trình dạy nghề. Đặc biệt, các nhà trường chưa xây dựng được kế hoạch khai thác, sử dụng CSVC nên người được giao sử dụng chưa tổ chức sử dụng thường xuyên và khó khăn trong việc đánh giá hiệu quả sử dụng trong đào tạo nghề.

* *Về tổ chức:* Phân cấp quản lý CSVC chưa rõ ràng và chưa có đầy đủ các quy định về quản lý và thiếu các biểu mẫu về quản lý, trình tự theo dõi, sử dụng và kiểm tra để bảo dưỡng, sửa chữa CSVC, trang, thiết bị.

* *Về chỉ đạo, thực hiện:*

- Chưa có đầy đủ tiêu chuẩn sử dụng, quy định quản lý CSVC trong quá trình đào tạo nghề, do đó chưa khuyến khích được người sử dụng khai thác, sử dụng có hiệu quả tài sản được giao;

- Chưa phân rõ trách nhiệm trong Ban giám hiệu, thủ trưởng các đơn vị, tổ trưởng bộ môn trong việc tổ chức, quản lý, sử dụng CSVC để thực hiện các nhiệm vụ đào tạo;

- Chưa có hoặc thiếu các quy trình sử dụng, phiếu theo dõi, sổ nhật ký sử dụng cho từng loại CSVC, vì vậy hiệu quả sử dụng trong đào tạo còn thấp.

* *Về kiểm tra, đánh giá:* Chưa thường xuyên kiểm tra, đánh giá CSVC theo định kỳ nên việc bảo dưỡng, sửa chữa, duy tu thực hiện chưa tốt, ảnh hưởng đến chất lượng và giảm tuổi thọ của CSVC, và do đó chưa lập được kế hoạch phù hợp để đầu tư, mua sắm bổ sung đáp ứng yêu cầu giáo dục và đào tạo của trường dạy nghề.

Như vậy, việc quản lý CSVC trong trường dạy nghề còn nhiều yếu kém, bất cập. Nguyên nhân chủ yếu là cán bộ quản lý các cấp nhận thức chưa thật đầy đủ, và công tác quản lý CSVC chưa được chú trọng từ đầu tư, mua sắm, tổ chức quản lý, khai thác sử dụng đến kiểm tra, đánh giá.

3. Giải pháp về tăng cường quản lý CSVC trong trường dạy nghề

Từ những bất cập và nguyên nhân nêu trên trong công tác quản lý CSVC các trường dạy nghề có thể triển khai thực hiện những giải pháp được đề xuất dưới đây:

3.1. Tăng cường quản lý quá trình đầu tư mua sắm

* *Về tổ chức quản lý:* Lập và triển khai thực hiện dự án đầu tư XDCB, dự án tăng cường trang, thiết bị dạy học là một nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên, kéo dài trong nhiều năm, vì vậy nhà trường cần có một bộ phận chuyên trách để thực hiện nhiệm vụ này.

- Đối với nhà trường có nhiều dự án đầu tư từ nguồn ngân sách nhà nước, hiệu trưởng đề nghị đơn vị quản lý cấp trên quyết định thành lập Ban quản lý để tổ chức thực hiện cho từng dự án.

Hiệu trưởng hoặc phó hiệu trưởng phụ trách nội chính làm trưởng ban, phó ban có thể là phó hiệu trưởng hoặc trưởng phòng đào tạo, trưởng phòng quản trị đời sống, các thành viên là cán bộ có nghiệp vụ về quản lý đầu tư XDCB, kế toán trưởng, đại diện một số phòng, khoa chuyên môn liên quan của nhà trường;

- Đối với nhà trường có ít hoạt động đầu tư, mua sắm thì nhiệm vụ này hiệu trưởng sẽ giao cho 1 Ban quản lý gồm đại diện các phòng: Đào tạo, tài chính kế toán, quản trị đời sống, khoa chuyên môn liên quan tổ chức thực hiện, dưới sự chỉ đạo trực tiếp của hiệu trưởng hoặc phó hiệu trưởng phụ trách nội chính làm trưởng ban;

- Nhiệm vụ của Ban quản lý dự án: Thực hiện việc tổ chức quản lý thuế tư vấn để lập dự án đầu tư, trình cơ quan có thẩm quyền phê duyệt; lập, trình duyệt kế hoạch đấu thầu tổng thể và tổ chức mời thầu, chấm thầu, trình duyệt hoặc phê duyệt kết quả đấu thầu cho từng gói thầu; thương thảo kí hợp đồng giao nhận thầu; tổ chức giám sát thi công hoặc thuê tư vấn giám sát thi công; nghiệm thu, thanh toán, quyết toán; thuê tư vấn kiểm toán; quyết toán công trình hoàn thành; nghiệm thu giao cho đơn vị quản lý sử dụng.

* *Về tổ chức thực hiện:* Các công trình XDCB, đặc biệt là các dự án đầu tư trang, thiết bị đào tạo của trường dạy nghề có đặc thù riêng theo từng ngành nghề đào tạo, vì vậy Ban quản lý dự án cần chú trọng các nội dung sau:

- Lựa chọn đơn vị tư vấn thiết kế, xây dựng dự án có kinh nghiệm cho các ngành nghề, lĩnh vực đào tạo của nhà trường, lưu ý đến các hạng mục công trình: Phòng học chuyên môn hóa, phòng thực hành, xưởng thực tập nghề;

- Đối với các dự án đầu tư trang, thiết bị đào tạo nghề cần chú ý đến việc lựa chọn danh mục trang, thiết bị cho từng ngành nghề, lĩnh vực đào tạo. Việc lựa chọn này nên giao cho các giáo viên thuộc tổ, khoa chuyên môn điều tra, khảo sát, lựa chọn danh mục và đưa ra hội thảo với đơn vị tư vấn thiết kế để lựa chọn danh mục trang, thiết bị phù hợp với từng chương trình dạy nghề;

- Trước khi trình cơ quan có thẩm quyền phê duyệt dự án đầu tư, Ban quản lý cùng với đơn vị tư vấn thiết kế tổ chức lấy ý kiến của cán bộ, giáo viên trong trường và các đơn vị ngoài trường để chỉnh sửa, hoàn thiện dự án có chất lượng phù hợp với sự nghiệp phát triển của nhà trường trong tương lai;

- Việc tổ chức lập kế hoạch đấu thầu, lập hồ sơ, thông báo mời thầu, tổ chức mở, chấm thầu, trình duyệt, phê duyệt kết đấu thầu các gói thầu, Ban quản lý dự án phải thực hiện theo đúng trình tự, quy định, biểu mẫu trong Luật Đấu thầu số 61/2005 ngày 29/11/2005 của Quốc hội và các

ngộ định, thông tư hướng dẫn hiện hành của Nhà nước.

- Sau khi kí kết hợp đồng giao nhận thầu với đơn vị trúng thầu, Ban quản lí dự án cần tổ chức giám sát hoặc thuê tư vấn giám sát kĩ thuật trong toàn bộ quá trình thi công, thực hiện hợp đồng theo các biểu mẫu, trình tự, nội dung các biên bản nghiệm thu giám sát giai đoạn và tổng thể theo Luật Xây dựng, các văn bản hướng dẫn và hồ sơ mời thầu.

- Nghiệm thu, đưa vào sử dụng: Khi hoàn thành từng hạng mục, Ban quản lí cùng đơn vị thi công tổ chức nghiệm thu, bàn giao, chuyển giao kĩ thuật và đưa vào sử dụng trong đào tạo và phục vụ đào tạo. Ban quản lí cần chú ý tổ chức nghiệm thu, bàn giao các bên theo đúng trình tự, quy trình về số lượng, chất lượng, tránh hình thức, trong quá trình này cần mời thêm các khoa chuyên môn tham gia, có như vậy việc sử dụng mới đảm bảo lâu dài, bền vững.

3.2. Tăng cường theo dõi, đánh giá việc sử dụng CSVC, trang, thiết bị

- Thực hiện công tác theo dõi, kiểm kê, đánh giá CSVC, trang, thiết bị theo đúng quy định của Nhà nước về tài sản cố định như mở sổ theo dõi tài sản cố định (TSCĐ) của toàn trường; lập phiếu theo dõi từng tài sản; lập phiếu kiểm kê, đánh giá hàng năm; ghi mã, đánh dấu TSCĐ, v.v...

- Xem xét, quyết định giao tài sản phù hợp cho các đơn vị, phòng, khoa chuyên môn theo nhiệm vụ của đơn vị và mục đích sử dụng có hiệu quả nhất trong công tác đào tạo và phục vụ đào tạo của trường. Chú ý cần giao TSCĐ cho từng cá nhân quản lí, sử dụng sau khi tổ chức tập huấn chuyển giao kĩ thuật, đặc biệt người sử dụng phải có chuyên môn phù hợp;

- Từng TSCĐ phải có sổ theo dõi, người sử dụng có trách nhiệm ghi chép quá trình sử dụng, các nội dung về bảo dưỡng, sửa chữa, nâng cấp và các hư hỏng, trên cơ sở đó đánh giá được tỉ lệ còn lại thực tế và có phương pháp sử dụng hiệu quả, bền lâu;

- Các máy móc, thiết bị lạc hậu hoặc không cần sử dụng, nhà trường cần xem xét đề nghị cơ quan có thẩm quyền cho thanh lí, nhưng bán để có kinh phí đầu tư nâng CSVC, trang, thiết bị cần thiết phục vụ đào tạo.

3.3. Tăng cường quản lí việc khai thác sử dụng CSVC, trang, thiết bị

- Xây dựng, ban hành định mức sử dụng và khấu hao CSVC, trang, thiết bị theo chất lượng và số lượng các hoạt động đào tạo, phục vụ đào tạo, kết hợp với kiểm tra, đánh giá;

- Thể hiện việc giao chỉ tiêu khai thác sử dụng CSVC trong quyết định giao chỉ tiêu kế hoạch năm học, quy chế chỉ tiêu nội bộ của nhà trường, thực hiện khoán chỉ tiêu này theo chất lượng, số lượng các hoạt động của đơn vị;

- Xây dựng và ban hành chính sách khuyến khích giáo viên sử dụng các trang, thiết bị, đồ dùng dạy học vào giờ giảng một cách sáng tạo và có hiệu quả;

- Giáo viên phải tự xây dựng kế hoạch sử dụng trang, thiết bị đào tạo vào lịch giảng dạy của mình và được trường khoa duyệt, phòng đào tạo bố trí trong thời khóa biểu;

- Tổ chức hội thi sử dụng trang, thiết bị dạy học hiệu quả, tổ chức hội thảo, hội nghị trao đổi kinh nghiệm sử dụng trang, thiết bị từ đó tạo ra phong trào sử dụng trang, thiết bị đào tạo trong nhà trường;

- Tổ chức cho cán bộ, giáo viên, học sinh toàn trường học tập để có nhận thức đúng về sử dụng, bảo quản, giữ gìn CSVC để từ đó cùng nhau xây dựng phong trào bảo quản tài sản và trang, thiết bị dạy học.

3.4. Tăng cường việc bảo dưỡng, sửa chữa, nâng cấp CSVC, trang, thiết bị

- Xây dựng các quy trình bảo quản, bảo dưỡng từng loại tài sản như nhà cửa, nhà xưởng, máy móc, trang, thiết bị ...

- Xây dựng, ban hành định mức bảo dưỡng, sửa chữa CSVC, trang, thiết bị cho từng loại tài sản, máy móc, thiết bị theo quy định và thực tế sử dụng;

- Thể hiện việc giao chỉ tiêu bảo dưỡng, sửa chữa, nâng cấp CSVC, trang, thiết bị trong quyết định giao chỉ tiêu kế hoạch năm học, quy chế chỉ tiêu nội bộ của nhà trường, thực hiện khoán chỉ tiêu này theo chất lượng, số lượng các hoạt động của đơn vị;

- Ban hành quy định về khen thưởng khi bảo quản, sử dụng tốt, xử phạt, bồi hoàn khi bị hỏng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Các bộ luật: Luật Đầu thầu. NXB Chính trị quốc gia. Hà Nội, 2006; Luật Dạy nghề. NXB Chính trị quốc gia. Hà Nội, 2006; Luật Xây dựng. NXB Chính trị quốc gia. Hà Nội, 2004.
2. Một số văn bản dưới luật có liên quan: Nghị định số 111/2006/NĐ-CP ngày 29/9/2006 hướng dẫn thi hành Luật đầu thầu và lựa chọn nhà thầu xây dựng theo Luật Xây dựng. Hà Nội, 2006; Nghị định số 16/2005/NĐ-CP ngày 7/2/2005 về quản lí dự án đầu tư xây dựng. Hà Nội, 2005; Nghị định số 111/2006/NĐ-CP ngày 29/9/2006 hướng dẫn thi hành Luật Đầu thầu và lựa chọn nhà thầu theo Luật Xây dựng...
3. Nguyễn Xuân Bảo. Quản lí CSVC ở trường dạy nghề. Bài 8. Tài liệu bồi dưỡng nghiệp vụ quản lí cho cán bộ quản lí dạy nghề (Chủ biên: Nguyễn Đức Trí). Tổng cục Dạy nghề. Hà Nội 2008.

SUMMARY

The author presents a number of issues on strengthening physical facilities of vocational schools to enhance the quality of training in these schools in the present period.